

le monde de l'ESPERANTO

numéro
583
15 février 2013

DOSSIER

Espéranto et culture : 125 ans

PAGE 6

ACTUALITÉS

Campagne de souscription de Vinilkosmo

PAGE 5

4,50 €
espéranto
France

- L'actualité de l'espéranto
- La vie de l'association
- Culture et voyages

éditorial • frontartikolo

Le 26 juillet 1887 paraissait un petit livre en russe intitulé « Lingvo Internacia » d'un certain Doktoro Esperanto. Le même livre paraîtra la même année en polonais, en allemand et en français (en novembre). L'espéranto est donc une langue jeune et c'est l'œuvre d'un homme jeune, Louis Lazare Zamenhof, qui n'avait alors que 27 ans. Le premier manuel paraît en 1887, mais l'idée était depuis longtemps en gestation chez le jeune Louis Lazare, encore adolescent. Et si ce premier livre ne paraît qu'en 1887, c'est que c'est le moment où toutes les conditions sont réunies pour cette publication c'est à dire les moyens financiers et la permission de censure.

Que de chemin parcouru depuis cette première brochure ! Difficile de résumer en quelques phrases la vitalité actuelle du mouvement. En Afrique, en Amérique latine, en Asie, beaucoup de jeunes apprennent l'espéranto et le pratiquent. Internet est un facteur essentiel du développement actuel de l'espéranto. En effet, la majorité des cours ont lieu par Internet, les programmes culturels sont nombreux, il y a beaucoup de vidéos en espéranto et, surtout, les rencontres entre espérantophones sont grandement facilitées par cet outil. Une radio « Muzaiko » émet 24 heures sur 24 en espéranto, l'espéranto est la 29e langue sur Wikipedia, il y a 150 000 visiteurs tous les mois sur le cours par Internet « lernu ! ». On pourrait multiplier les exemples montrant la vigueur de l'espéranto à l'heure actuelle... Bonne 126me année !

Claude Nourmont, rédacteur en chef

La 26ma de julio 1887 aperis libreto en la rusa « Lingvo Internacia » de iu Doktoro Esperanto. La sama libro aperis la saman jaron en la pola, la germana kaj la franca (novembre). Esperanto estas juna lingvo kaj ĝi estas la verko de juna homo, kiu tiam estis nur 27-jara. La unua lernolibro aperis en 1887, sed delonge la ideo maturiĝis ĉe la juna Ludoviko Lazaro kiam li estis ankoraŭ adoleskulo. Nur en 1887 estis la ĝustaj kondiĉoj por publikigi la libreton, t.e. financaj rimedoj kaj akcepto far la cenzuro.

Kiom da evoluo ekde tiu ĉi broŝuro! Malfacilas resumi en kelkaj frazoj la nunan vigecon de la movado. En Afriko, en Latinameriko, en Azio multe da gejunuloj lernas kaj praktikas Esperanton. La interreto estas esenca faktoro en la nuna disvastiĝo de Esperanto: la plimulto de la kursoj okazas rete, la kulturaj programoj estas abundaj, ekzistas multaj videofilmoj en Esperanto kaj ĉefe la renkontiĝoj inter Esperanto-parolantoj estas ege faciligataj per tiu ilo.

Radio « Muzaiko » elsendas 24-hore en Esperanto, Esperanto estas la 29^a lingvo ĉe Vikipedio, estas 150 000 vizitantoj ĉiu-monate ĉe la retkursejo « lernu ! ». Oni povus multoblige tiajn ekzemplojn de nuntempa vigla movado.

Bonan 126ma jaron !

Claude Nourmont, ĉefredaktoro

ACTUALITES

► Campagne de Vinilkosmo p.5

DOSSIER

► Espéranto et culture, 125 ans p.6

ASOCIA VIVO

► Mazara del Vallo, nouvelle ville de l'Espéranto ? p.11

CULTURE

► Mojoseco kaj muziko p.15

VOYAGE

► Vojaĝrevo realiĝas p.17

Revue d'espéranto fondée en 1908, éditée par Espéranto-France, 4 bis rue de la Cerisaie, F-75004 Paris

Tél. 09 51 77 18 33 - www.esperanto-france.org

Tout (sauf réd.) : info@esperanto-france.org

Trimestriel : 4 n° par an - Dépôt légal à parution

Tous droits de reproduction réservés

Les opinions exprimées n'engagent que leurs auteurs et ne représentent pas nécessairement celles de l'association ou de la rédaction.

Directeur de publication : A. Rousseau

Rédacteur en chef : Claude Nourmont

mondo@esperanto-france.org

Envoi des articles 1 mois avant parution

Ont aussi participé ou contribué à ce numéro : M. Arnaud, E. Barbay, F. Bartsch, U. Becker, Liven Dek, J. Dumoulin, Flama Floro, M. Freydier, M.-S. Julian, A. Kadar, F. Le Strat, E. Ludwig, F. Martorell, B. Moon, V. Poor, Q. Weber-Seban. Merci à eux !

Photos : Monique Arnaud, Veronika Poor, Bruno Flochon.

Publicité/annonces : à la rédaction

Abonnement : 1 an (4 n°) : 18€ à

Espéranto-France

Impression : IPPAC, Langres (52),

membre de Imprim'vert

Imprimé en février 2013

Mise en page : Bruno Flochon

ISSN 1628-1942 - Commission paritaire : en cours

Ce dessin est reconnaissable par certaines téléphones mobiles et permet de se connecter au site internet indiqué par le code.

Le code ci-dessous indique le site d'Espéranto-France.

1er Festival euro-afro-alsacien de langues en Alsace

Pour fêter les 125 ans de la Langue Internationale, l'association Euro-Afrika-Solidareco de Colmar (68) avait organisé le samedi 20 octobre 2012 une journée de conférences, de débats et de danses. C'est à l'initiative de son vice-président espérantophone, Monsieur Fernando Kinkani, cheville ouvrière de l'association, qu'a été organisée cette manifestation qui a réuni une soixantaine de personnes au Foyer Sainte-Marie de Colmar. Il a été aidé par les associations partenaires : Caritas Alsace, Espéranto-France-Est, TAKE-Espéranto et Mulhouse-Espéranto.

Le discours de bienvenue du président, Monsieur Blanchard Bopaka, traduit par Fernando, a introduit une série de 3 conférences.

Le premier intervenant, Monsieur Gérard Cronenberger, maire d'Ingersheim, a parlé des dialectes alsaciens, de l'enseignement bilingue français-allemand dont il est le défenseur depuis son adolescence. Il a été le premier maire à organiser dans sa ville une école associative bilingue (Association ABCM – Zweisprachigkeit). D'autres maires l'ont imité et l'Education Nationale a suivi ... en traînant les pieds !

Monsieur Bienvenu Sene Mogaba a présenté son action en faveur de la promotion de l'enseignement des matières scientifiques – il est chimiste – en langue Lingala, en République Démocratique du Congo. Il a également parlé de la situation linguistique en Afrique.

Monsieur Jozefo Chirimwani Sironge, espérantophone d'origine congolaise, a présenté la Langue Internationale et ses expériences d'utilisation de l'espéranto à l'occasion de voyages. Cet exposé a été complété par un grand voyageur espérantophone alsacien qui a raconté ses périples à travers la Scandinavie, jusqu'au nord de la Finlande, ainsi que ses contacts au Togo, où tous les élèves du collège Zamenhof apprennent l'espéranto.

Le public alsacien et les Africains présents ont ensuite pu poser des questions aux différents intervenants. Pour le repas de midi, l'association a proposé en abondance des plats africains, alsaciens, géorgiens, afghans et d'autres régions du monde encore.

La clôture du festival s'est bien sûr faite au rythme des tambours et des danses africaines.

E.L.

en bref ● mallonge

● FONDS HISTORIQUE

Bonne nouvelle : un trésor est à votre disposition, à domicile.

Il vous suffit de cliquer sur <http://arkivo.esperanto-france.org> et vous aurez accès à une riche documentation littéraire, historique, photographique...

Expliquons-nous. Au fil du temps, des documents, souvent provenant de legs, dont la riche bibliothèque du Général Sebert, se sont accumulés au siège de notre association.

Mais voilà ! Comment s'y retrouver ? Comment exploiter cette « caverne d'Ali Baba » ?

Rendons hommage à celui qui le premier, dans les années 1960, a osé s'attaquer à ce travail de Titan : Pierre Royer, en créant un remarquable fichier.

Malheureusement, l'exploitation des données n'a pas été à la hauteur de cet énorme travail, qui fut oublié.

Deux autres courageux espérantistes ont décidé de reprendre le flambeau. Ils ont mis à votre disposition le fichier établi par P. Royer, qui avec bienveillance ne leur a pas ménagé ses conseils. Jean et Régis, grâce aux moyens modernes, vous permettent de consulter chez vous, confortablement, beaucoup de documents riches et variés... et leur passe-temps est loin d'être terminé !

Voyagez sur le site, vous ferez de vraies découvertes et si vous ne craignez pas la poussière, venez donc visiter les rayonnages...

Merci aux collectionneurs, aux archivistes, amateurs ou professionnels, qui, depuis plus de cent ans, ont su mettre en valeur notre « trésor ». Ils attendent vos visites et vos contributions à la vie culturelle de l'espéranto !

P.S. La photo ci-contre montre à quoi ressemblent les brochures issues du fonds Sebert : avez-vous dans vos archives de tels documents estampillés de la même façon ? D'autres documents anciens ? Merci...

Une jolie placette devient « Jardin de l'Espéranto » à Verniolle (Ariège)

Le 16 septembre M. Robert Pédoussat, maire de Verniolle, a dévoilé la plaque « Jardin de l'Espéranto » en présence d'un nombreux public. Les présidentes d'honneur du Cercle d'Etudes Espérantistes de l'Ariège Herminia Muñoz et Simone Pons-Moulis ont montré que l'espéranto avait une longue histoire dans la commune. Dans son discours inaugural Claude Nourmont, en tant que vice-présidente de l'Association mondiale pour l'espéranto, a remercié la municipalité de ce beau cadeau pour le 125e anniversaire de la langue.

Campagne d'engagement de souscription de Vinilkosmo

Vinilkosmo recherche une manière plus active et participative pour produire et publier de nouveaux disques d'artistes chantant en espéranto et invite tous ceux qui le souhaitent à décider quels projets d'albums seront produits et publiés. Dans ce but, Vinilkosmo a lancé une « campagne d'engagement de souscription » dans laquelle sont présentés divers projets et pour lesquels les gens doivent faire un engagement d'achat afin de pouvoir les publier.

Ne seront publiés sur CD que les projets qui recevront suffisamment de promesses pour couvrir les frais de production et de publication. Si le minimum n'est pas atteint, le CD ne sera pas publié, mais il sera étudié la possibilité si les engagements le permettent de ne publier le projet que sur les plateformes de téléchargement.

Il est évident que si le projet ne rassemble pas assez d'engagements, il sera abandonné.

Ceci dépend de vous et de vos souhaits. Pour participer il vous faut aller sur le document google goo.gl/5pvMO et suivre les instructions.

- Platano, de La Pafklik. 2ème album (hip-hop / rap) pour 2014
- Martin Wiese - 2ème album (Pop rock) pour 2014
- Supernova - 2ème album (rock / Hard rock / métal) pour 2014
- Dolchamar - 4ème album (électro pop-rock) pour 2015

Vinilkosmo, 2 Bis Chemin du Canal du Midi, FR-31450 Donneville, Francio

- www.vinilkosmo.com (site vente CD physiques)
- www.vinilkosmo-mp3.com (plateforme : mp3, ogg, video)
- cd1d.com/fr/structure/vinilkosmo-esperanto-muzik-prod (plateforme : FLAC, mp3)

Floréal Martorell, prix de la Fondation FAME 2012

En 1988, Alois Meiners a créé la fondation FAME afin de soutenir la culture de l'espéranto. Dans le cadre de cette fondation est attribué le prix FAME avec en prime 3 000 euros.

Cette année 2012, le 28 octobre, le prix a été décerné à Floréal Martorell de Donneville (France), pour ses mérites et son action pour la culture musicale de l'espéranto depuis 22 ans au sein du label Vinilkosmo et de l'association EUROKKA. La totalité de la somme du prix sera injectée directement dans les projets d'albums de la « Campagne d'engagement pour souscription » lancée en septembre 2012. Félicitations pour Flo et toute l'équipe de Vinilkosmo et EUROKKA !

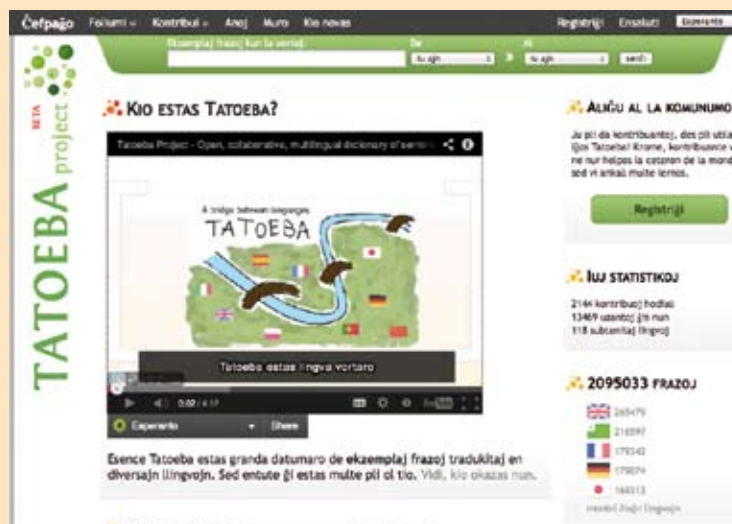
(info : EUROKKA)

Liste des projets de la campagne de 2012 à 2015

- La Perdita Generacio - 3ème album (pop rock folk) pour 2012 (en préparation, sortie prévue décembre)
- Amindaj de Cuba - 2ème album (traditionnel, musique des caraïbes, Salsa) pour 2013
- Jak Le Puil - Nouvel album (chanson) pour 2013
- JoMo - 4ème album (pop rock-folk) pour 2013
- Krio de Morto - Nouvel album (industriel-électro-métal) pour 2013
- baRok' - 1er album - (Métal en Espéranto) pour 2013-2014
- Kore - 3ème album (piano-pop-chanson) pour 2013 - 2014
- Jonny M (reggae) 1er album pour 2013 - 2014

L'espéranto, n°2 sur Tatoeba

Tatoeba est un site web, alimenté de manière collaborative, proposant une base de données de phrases traduites dans toutes les langues, sous licence libre. Parmi les 118 langues présentes sur le site, l'espéranto est maintenant en 2ème position, avec 216 358 phrases, après l'anglais avec 265 202 phrases.

ESPÉRANTO ET CULTURE : 125 ANS !

En cette année 2012, la langue internationale espéranto fête ses 125 printemps ! La plus jeune des langues vivantes, conçue « artificiellement » par le jeune Zamenhof, un bébé-éprouvette avant la lettre. Elle est devenue une langue vivante à part entière, avec ses locuteurs présents sur les cinq continents qui – depuis plus d’un siècle – tissent des liens personnels par-dessus les frontières, d’abord grâce aux échanges postaux et aux ondes courtes et téléphone et actuellement de manière plus immédiate grâce à la toile et aux techniques numériques qui ont spectaculairement facilité et augmenté les contacts alliant écrit, son et image. Bref, des conditions idéales de communication à l’aide de la plus facile des langues vivantes. Ajoutons la rapidité des déplacements qui permettent de se

rencontrer physiquement aux quatre coins du monde.

Après ces constatations réjouissantes, la question ne manque pas de se poser de savoir comment le monde entier n’a pas encore pris conscience de l’efficacité de cette langue dans la communication internationale et cela malgré deux résolutions de l’UNESCO (Montevideo 1954 et Sofia 1985) et l’engagement perpétuel des espérantophones pour la promotion de leur langue ? Comment se fait-il qu’aucune instance officielle, qu’aucune organisation internationale ou aucun Etat n’ait jugé utile d’examiner scientifiquement le potentiel de ce moyen de communication qui a fait ses preuves ?

Après chaque proposition de loi en faveur de l’inscription de l’espéranto comme langue à option au baccalauréat, la réponse de l’Éducation nationale est invariablement restée la même, au fil des décennies, que l’espéranto n’a pas de culture ! C’est également le reproche de ses détracteurs. Serait-ce l’une des raisons ?

Culture et contrebande d’idées

Le Docteur Zamenhof avait bien

compris qu’il fallait démontrer que sa langue devait être capable d’exprimer toutes les nuances de la pensée et il a traduit lui-même très rapidement des œuvres de Shakespeare, Dickens, Goethe, Andersen, la Bible, etc.

De nombreux espérantophones continuent d’ailleurs ce travail de traduction des grandes œuvres de leurs pays et offrent ainsi la possibilité de les lire à tous ceux qui n’ont pas accès à d’autres langues. Ce seul travail de traduction confère à la langue son certificat d’aptitude de contrebandier d’idées qui se gausse des frontières. Elle est donc par là même langue de culture. Quel merveilleux outil de communication interculturelle !

Mais, très rapidement, sont également apparues des œuvres originales en espéranto, poèmes, nouvelles, romans, essais, pièces de théâtre. Citons parmi ces écrivains uniquement quelques « grands », le Hongrois Kalman Kalocsay, l’Écossais William Auld, l’Anglaise Marjorie Boulton, l’Islandais Baldur Ragnarsson, le Sud-Africain Edwin de Cock.

Des pièces de théâtre sont régulièrement présentées lors des grands congrès mondiaux de l’association mondiale d’espéranto (UEA). De

En préparation, les prochains dossiers

LME 584 : Pour une éducation interculturelle

LME 585 : Espéranto et réseaux sociaux

Envoyez vos contributions à mondo@esperanto-france.org

nombreux chanteurs composent et interprètent des chansons en espéranto, par exemple le chanteur et poète russe Mikaelo Bronstein.

La littérature originale espérantophone existe donc bel et bien* et les traductions en langues ethniques commencent à apparaître. Ainsi le récit de l'ethnologue et explorateur Tibor Sekelj, Kumeñaŭa, la filo de la ĝangalo, a déjà été traduit en une vingtaine de langues (et récemment en français). En français sont parus deux romans *Journal de nuit* – Témoignage de femme dans la Croatie en guerre de la romancière croate Spomenka Štimec et *La ville de pierre* de Anna Loewenstein.

Une culture propre à l'espéranto ?

Mais ces auteurs sont-ils pour autant les représentants d'une culture propre à l'espéranto et à ses locuteurs répartis sur les cinq continents, ou ne sont-ce que des écrivains nationaux écrivant en espéranto ? 125 années de pratique de la langue ont-elles permis l'émergence d'une culture espérantophone ? L'auteur d'un roman original en espéranto a-t-il produit une œuvre propre à la culture du groupe de personnes parlant l'espéranto ? Ou bien ne s'agit-il que d'une œuvre locale, régionale ou nationale écrite en espéranto ? Peut-on

dire que des personnes pour lesquelles l'espéranto est avant tout une seconde langue**, partagent une même culture ?

Et oui elle existe !

Cette langue seconde inter-ethnique a bien une histoire. Il s'agit d'un projet qu'un cerveau génial a couché sur le papier et qui a pris vie lorsque les premiers « apprenants » - comme on dirait de nos jours - ont répondu au Docteur Zamenhof en espéranto.

On assista en 1887 à la naissance d'une langue vivante et d'une communauté internationale de locuteurs qui se sont appropriés ce qui était alors et est encore la plus facile des langues vivantes. Et cette langue a une histoire et cette « diaspora » d'un genre nouveau qui tisse des liens de plus en plus fréquents à travers le monde, a commencé et continue à créer une culture commune inédite basée sur l'idée un peu naïve d'un jeune adolescent plein d'idéaux,

la paix entre les hommes grâce à une langue commune neutre. Nous savons bien qu'une langue commune n'a pas empêché des guerres entre ennemis parlant la même langue, mais cette idée de paix complétée par les références aux Droits de l'Homme, a été le moteur du développement de l'espéranto.

Et depuis, des hommes et des femmes du monde entier ont plaisir à se rencontrer lors de rencontres internationales, à correspondre, à s'envoyer des courriels, à tchatter. Ce plaisir et cette envie de contacts dans le respect de l'autre, quelle que soit sa nationalité ou la couleur de sa peau, étaient et restent actuellement la grande motivation des locuteurs de l'espéranto.

Pendant plus d'un siècle des générations d'espérantophones se sont investies pour promouvoir cette langue, face aux nombreux projets concurrents. Ils ont œuvré pour faire adopter l'espéranto par les instances officielles et le grand public, luttant contre les préjugés et surtout l'indifférence ! La langue possède son histoire !

Et, pendant tout ce temps, ils ont utilisé ce merveilleux outil de communication pour coordonner leurs travaux, mais aussi pour se faire plaisir. C'est ainsi que la littérature, la correspondance internationale et le tourisme en sont devenus les premiers champs d'application. Des travaux de terminologie sont en cours dans d'autres domaines techniques ou scientifiques.

Lors des innombrables rencontres

● ● ● internationales à travers le monde, les espérantophones vivent ensemble, travaillent ensemble pour la promotion de leur langue et prennent plaisir à écouter leurs conférenciers, à rencontrer leur auteur favori, à écouter les chanteurs et acteurs qui se produisent lors des nombreuses manifestations culturelles. Et ces rencontres elles-mêmes deviennent des thèmes de romans ou de pièces de théâtre. Ainsi, le chef-d'œuvre de Spomenka Štimatec, *Ombro sur interna pejzaĝo*, décrit les difficultés de vie d'un couple d'espérantophones de pays et de cultures différents.

Et n'oublions pas les soirées de cabaret où les « célébrités espérantistes » locales, nationales ou internationales se font brocarder. Un espérantophone qui n'est pas imprégné de la culture propre à ce milieu ne comprendra pas les nombreuses piques lancées qui provoquent le rire des spectateurs.

De ces rencontres et de cette convivialité naissent des mots propres à cette langue dans des situations spécifiques. Un tout petit exemple, il y a un an environ est né dans un club d'espéranto le terme « fadenumi ». Il désigne le fait de participer à une rencontre informelle dans un bistrot de la région pour le seul plaisir de s'entretenir en espéranto. Et les « krokodiloj » y sont mal vus. Ce terme désigne les personnes qui s'expriment dans leur langue maternelle lors d'une rencontre d'espérantophones. À vous de chercher le sens de « kajmani » et de « aligatori » !

Un autre exemple, Astérix et Obélix ont gardé leur nom dans les albums traduits en espéranto, mais pour d'autres personnages de ces albums les traductions en espéranto sont de véritables trouvailles. Ainsi le druide s'appelle Miraklomiks, le barde a été nommé Malmuziks et le chef de la tribu est devenu Moŝtiks – « moŝto » désignant des personnalités (ambassadeurs, rois, reines, papes).

Mais c'est la « interna ideo », qui confère à cette langue neutre des valeurs bien spécifiques, à savoir faire tomber les murs entre les ethnies et habituer les gens à voir simplement en leur prochain un être humain digne de respect. D'ailleurs, la devise universelle « liberté, égalité, fraternité » conviendrait également, mais sans arrière-plan de violence révolutionnaire !

Des dictatures de gauche et de droite ont combattu l'espéranto et déporté des espérantistes. Ces régimes craignaient cette ouverture d'esprit et cette fraternité internationale. Comment expliquer, cependant, l'indifférence des États démocratiques, alors que la toute-puissance de l'anglais, porteur d'une culture anglo-saxonne uniformisante, est en train de reléguer leurs langues au statut de dialecte ? Elles sont d'ores et déjà inexistantes dans les techniques de pointe, même pour les « grandes » langues.

E.L.

* Les personnes intéressées par la littérature espérantophone peuvent acquérir une histoire de cette littérature de l'anglais Geoffrey Sutton, *Concise Encyclopedia of the Original Literature of Esperanto* (Édition Mondiale) 728 p.

** On assiste à des mariages entre personnes espérantophones de nationalité et de langue maternelle différentes qui s'installent parfois dans un pays où on parle une autre langue encore et de ce fait on voit grandir le nombre de « denaskuloj » dans la diaspora espérantophone. La langue commune des parents étant l'espéranto, leurs enfants grandissent avec l'espéranto comme langue parentale.

La 125-jariĝo kaj Flore Flamas Esp

F lama Floro, ĉu mi ĝuste kaptis vian belan kromnomon?

Mia esperanta nomo ja estas Flama Floro. Mia persona vjetnama nomo estas Phuong. Vjetnamaj nomoj ofte havas plurajn signifojn. Kaj signifo de Phuong estas flama floro (la floro kiu ekfloras en somero kaj havas ruĝegan koloron, pro tio oni opinias ke ĝi estas floro de pasio) kaj alia signifo estas fenikso. Sed mi elektas Flamflor' kiel mian kromnomon ĉar mi naskiĝis en aprilo kiam la floro ekfloras.

Kaj miaj esperantaj amikoj ofte nomas min nur Flama.

En 2012 oni festis la 125-jariĝon de la apero de la unua broŝuro pri Esperanto. Kiuj por vi estis la plej impona(j) evento(j) por festi tion ?

Mi opinias ke per kongresoj esperantistaro bone atentigis la ĝeneralan publikon pri la evento «125 jaroj ». Dum kongresoj venis multaj ĵurnalistoj por filmi kaj intervjui, estis televidaj prezentoj.

Ekzemple en mia lando, nia projekto

poste : esperanto en la koro de junaj vjetnamoj

enhavas longan liston de laboroj por festi ĝin.

Unue en la projekto estas 5 kategorioj rilate al ĉiu aspekto de Esperanto en Vjetnamio kaj sekve estas 5 enhavoj por ĉiu kategorio kaj estas 5 taskoj por ĉiu enhavo. Tiel ni havas 125 detalajn farenadojn. Tamen el ĉiuj, organizi la 97an UK kaj la 68an IJK estis la plej grandaj kaj gravaj eventoj kiuj plej efike atentigis pri Esperanto kaj la evento « 125-jariĝo » al ĝenerala publiko en mia lando.

Oni festis ne nur per kongresoj, sed

ankaŭ per diversaj aliaj manieroj. Kiuj estis laŭ vi la plej bonaj manieroj por festi la eventon ?

Ni povas legi, vidi, aŭdi pri multaj agadoj en diversaj landoj dum tuta jaro 2012 kiel kongresoj, inaŭguro de monumentoj, organizo de ekspozicioj, eldono de novaj libroj... tiuj eventoj signifoplene kontribuis al nia festo. Ni povis vidi ke en Azio aŭ en Eŭropo, en Ameriko aŭ en Afriko, ĉiuj asocioj de Esperanto klopodis organizi eventojn por festi memorindan jaron. Por mi estas mirinde vidi ĉiujn esperantistojn ĉiukontinente organizi eventojn kiuj ligiĝas al sama festo, tostante al 125-jariĝo de la unua libro de Esperanto.

La informagado kompreneble daŭros en la jaro 2013. Kiuj estas viaj sugestoj por ampleksigi en 2013 la rezultojn de 2012 ?

Laŭ mi la jaro 2012 estis nur komenco de tiuj planoj kaj por sekvaj jaroj ni bezonas plian aktivecon en ĉiu kampo. Speciale necesas plialtigi la kvaliton de kongresoj kaj eventoj organizotaj de esperantistoj. Kaj ni eluzu la plifaciligon de komunikado pro interreto. Eble dum multaj jaroj estis problemo kiel informadi pri Esperanto sed nun ni havas interreton kaj ĝi pli kaj pli gravas por tiu laboro. Mi vere esperas ke per senlaca laboro ni povus sciigi al la cetera publiko ke Esperanto ne nur ekzistas, disvolviĝas sed ankaŭ estos klara estonte. Sin kompreni por sin respekti, tiel estos natura informado por nia lingvo kaj nature ĝi ampleksiĝos.

Kion vi antaŭvidas pri plua disvolviĝo de Esperanto en Azio kaj tute specife en Vjetnamio ?

Tiu demando estas malfacila por mi. Laŭ mi Azio estas tiom vasta kaj Esperanto-movado en ĉiuj aziaj landoj estas en malsamaj statoj. Mi povus dividi

tiel, rilate al Esperanto-movado en Azio. Evoluintaj landoj estas Japanio, Koreio, Ĉinio, Israelo, Orienta Rusio, sekve evoluantaj landoj estas kiel Vjetnamio, Indonezio, Barato, Pakistano, Nepalo kaj Mongolio, Taĝikio, Uzbekio... Kaj evoluontaj landoj estas kiel Laoso, Tajlando, Malajzio, Afganio... Miaokule la movado en Azio pli kaj pli disvolviĝas kaj ĝojiga afero estas ne ĉe evoluintaj landoj sed en aliaj landoj. Kiel Vjetnamio en feliĉo bone organizis

UK. En Indonezio tieaj Esperantistoj okazigos unuan landan kongreson en Aprilo. Kaj en Malajzio, Tajlando novaj kursoj estas malfermataj. Tiuj nun ankoraŭ estas kiel semoj sed ni havas esperon pri sanaj kaj fortaj arboj kreskontaj. Kaj por sudorientaj landoj, Vjetnamio havas sufiĉe gravan rolon por instigi viklecon de aliaj landoj. Kaj mi povus antaŭvidi pri nelonga estonteco, kiam Vjetnamio povus kune kun proksimaj landoj fariĝi avangardo de movado en sud-orienta Azio.

Vi havas respondeciojn en junulara Esperanto-Movado. Kiel vi taksas ĝian nunan evoluon? Ideojn pri progresigo? Kion vi ŝatus ŝanĝi en ĝi ?

Kiel aktivulo de juna movado en Vjetnamio, mi kredas ke nia movado

nuntempe estas sufiĉe vigla.

Kiel ĉiuj scias, UK kaj IJK ĵus finiĝis en Vjetnamio. Dum preskaŭ la tuta preparado por kongresoj, multaj kursoj estis malfermitaj kaj allogis junulojn, ankaŭ atentigis la publikon pri Esperanto. Danke al tio multe disvolviĝis la movado. Sed nun ni staras antaŭ la demando, kiel ni povus daŭrigi la viklecon kaj restigi junulojn en la movado post kongresoj?

Tio estis granda demando por ni, vjetnamaj esperantistoj, sed ni jam havas ideojn por sekva periodo, kvankam ankoraŭ ne estas rezulto, sed ni agadas por realigi projekton kaj por ni jam estas ŝanĝoj, bonaj ŝanĝoj, kiuj donas al ni espe-

ron pri fruktodona laboro.

Kaj se temas pri agadoj de junuloj nuntempe en Vjetnamio, ni daŭre malfermas kursojn por novaj komencantoj kaj daŭrigajn kursojn por komencintoj. Multaj volontuloj de UK kaj IJK restas en kursoj por plibonigi sian lingvonivelon. Per kongresoj ili havis okazon por praktiki kaj senti belecon de Esperanto, ekhavi pli da amo al Esperanto-movado kaj tio ja estas ŝanco por trejni novulojn. Ni ofte organizas komunan renkontiĝon por junuloj kun interesaj agadoj kaj instigas ilin sendepende praktiki Esperanton. Kaj ĵus naskiĝis Esperanto-grupoj de junuloj en mia urbo kiel Rizoĵ (kantgrupo en Esperanto) aŭ grupo FREM (grupo de gefratoj pere de Esperanto). Ni havas intencon konstrui oficialan ĉiusomeran eventon por Vjetnamaj junuloj kaj ankaŭ samtempe kune kun junuloj en aliaj aziaj landoj diskutas pri

nova projekto. Ni estas junaj kaj aktivaj, ni esperas ke per flama koro kun amo al Esperanto ni povos realigi ideon kaj ĉi tio estos bonaj ŝanĝoj al nova ŝtupo de juna movado en Vjetnamio.

Interreto nun ludas gravan rolon por Esperanto. Ĉu ankaŭ en Vjetnamio?

Jes, interreto ludas gravan rolon por Esperanto kaj ankaŭ en mia lando Vjetnamio. Kaj mi estas ekzemplo, sen interreto mi ne povis komenci lerni esperanton, mi ne povis trovi Esperantujon en Hanojo. Nuntempe en epoko de interreto, vjetnamaj esperantistoj povas facile uzi kaj malfermi pordojn kaj utiligi Esperanton.

Kiel vi ekkonis Esperanton? Kial vi lernis Esperanton? Ĉu ĝenerale aliaj junaj vjetnamoj lernas pro la samaj motivoj?

Mi eksciis pri ekzisto de Esperanto jam antaŭ longa tempo, kiam mi ankoraŭ estis knabino. Mi legis artikolon prezentantan Esperanton en iu gazeto. Kaj tuje mi tre volis lerni ĝin ĉar mi tre ŝatis ideon de la aŭtoro de la lingvo Doktoro Zamenhof ke la lingvo estas neŭtrala, lingvo de paco kaj facila.

Sed bedaŭrinde tiam mi ne povis lerni ĝin ĉar mi tute ne sciis kie kaj kiel lerni ĝin. En mia hejmurbo neniu sciis pri Esperanto. Sed mi neniam forĝesis la internacian lingvon kiu estas nomata Esperanto.

Kaj post pli ol 10 jaroj, kiam mi komencis studi en universitato, mi translokiĝis al Hanojo – ĉefurbo de Vjetnamio. Tie mi mem komencis lerni per interreto ĉe lernu.net. En komenco ĉio estis iom malfacila por mi ĉar mi devis lerni Esperanton tra la angla lingvo. Sed

iom post iom mi pli bone lernis kaj mi amikiĝis kun aliaj samkursanoj ĉe Lernu kaj ili helpis min trovi Esperantujon en Hanojo.

Mi telefone kontaktis al unu maljuna esperantisto en Hanojo kaj post nia unua renkontiĝo, li akceptis min kiel sian studentinon. Ekde tiam mi lernis Esperanton kun li.

Tio estas miaj kialoj kaj vojo al Esperanto sed ĝenerale aliaj vjetnamaj junuloj lernas Esperanton per kurso en fremdlingva universitato. Plejparte el ili estas studentoj pri fremdaj lingvoj kaj ili ankaŭ volas scii novan lingvon kiel Esperanto. Aŭ aliaj junuloj kiuj partoprenis al kurso ĉar ili volis esti volontuloj por la kongresoj kiuj okazis en Hanojo. Dum kongresoj ĉiuj povis multe praktiki Esperanton kaj senti belecon de la lingvo, pro tio multaj poste volas lerni plu Esperanton.

Kaj ĉu vi havas specifan mesaĝon por niaj legantoj, plejparte francoj de diversaj aĝoj? Kiel vi kuraĝigus

ilin pluzorgi pri Esperanto?

Dankon pro via demando sed kreu min, ke mi ne povas diri ion ajn por kuraĝigi francajn samideanojn por pluzorgi pri Esperanto, ĉar Esperantomovado en via lando estas konata kiel plej historia, aktiva kaj bona en la tuta mondo. Mi povas nur legi pri viaj agadoj, pri fruktodonaj

laboroj de francaj esperantistoj. Tamen en fino mi volas deziri al ĉiuj legantoj bonan jaron 2013 kaj mi esperas ke en Francio kaj ankaŭ kiel en Vjetnamio daŭre flamas en nia koro amo al Esperanto.

Viaj flataj vortoj certe estos kuraĝigo por ni, dankegon!

Enseignement intensif de l'espéranto

Mazara del Vallo, nouvelle ville de l'Espéranto ?

Monique Arnaud, professeur d'anglais, s'est portée volontaire auprès du Centre Interculturel Espérantiste de la ville sicilienne de Mazara del Vallo et a bénéficié d'une subvention de l'Union Européenne. Pendant son séjour de six semaines, elle a enseigné l'espéranto à raison d'une heure par semaine dans 7 classes et elle a présenté la langue à des dizaines de personnes dans cette ville pittoresque, premier port de pêche de l'Italie.

Je me suis rendue à Mazara del Vallo début novembre 2012. En même temps s'annonçait Kimie Markarian, espérantiste japonaise spécialiste de la présentation du boulier japonais. Alors j'ai dû commencer par enseigner non seulement les formules de présentation et les structures de base mais aussi les nombres. J'ai pu le faire dans 3 classes de 20 élèves dans une école élémentaire à l'aide du livret « Poŝamiko ». La découverte du boulier est un travail concret qui a beaucoup plu aux enfants. J'ai enseigné l'alphabet et j'ai fait jouer les enfants avec un jeu semblable au Loto, dont le thème est les fruits et les légumes. Les enfants testent concrètement leur capacité d'audition et de compréhension

et j'ai vu avec un plaisir immense qu'un enfant souffrant d'autisme participait avec enthousiasme. L'enseignante de la classe a été à la fois surprise et admirative devant ce résultat et tous les enfants de la classe étaient heureux de voir participer leur camarade.

Les enfants aiment utiliser des phrases qui ont du sens et « ĉu mi povas iri al la necesejo ? » (est-ce que je peux aller aux toilettes ?) a été utilisée plus souvent qu'il n'était nécessaire - selon moi - simplement pour le plaisir d'obtenir une autorisation immédiate ! Le dernier jour, une mère d'élève est venue m'inviter à faire des cours particuliers chez elle à un petit groupe d'enfants à partir de janvier 2013. Elle m'a dit que sa fille aimait beaucoup les cours d'espéranto et cette maman croit en la valeur de cette langue.

En collège, j'ai aussi dû enseigner les connaissances de base nécessaires à la présentation du boulier japonais et ensuite j'ai utilisé diverses méthodes. Il n'était pas toujours facile d'enseigner dans des classes

où une partie des élèves avaient déjà quelques notions d'espéranto et où les autres découvraient cette langue pour la première fois. Dans une de mes classes, l'enseignante assistait aux cours, elle découvrait la langue en même temps que ses élèves, elle se montrait très coopérative, très enthousiaste et encourageait vivement ses élèves à s'exprimer en espéranto. Grâce à sa connaissance d'autres langues, elle faisait apparaître à la fois les similitudes avec l'espéranto et sa régularité.

Au début de mon séjour, j'ai passé une grande partie de mon temps à sillonner les rues de la ville et à visiter les commerçants pour les inviter à la présentation publique du boulier japonais. Kimie Markarian en a surpris plus d'un par sa rapidité à calculer mentalement. Ensuite, j'ai saisi toutes les occasions pour parler de l'espéranto, à la fin de visites guidées de la ville, lors de visites dans un centre de soutien scolaire pour enfants étrangers, lorsque je faisais mes courses dans le quartier, dans la queue au bureau de poste, sur le quai de la gare, dans le train, à la terrasse d'un café... Mon sésame était le sac vert du congrès national italien à Mazara del Vallo - visible sur le site www.esperanto.it/cei/ et mon cadeau «la kalendareto 2013» en français ou en italien.

Monique Arnaud

Tinĉjo en Tibeto

Le capitaine Haddock en stage à Kvinpetalo...

Et oui, c'est dans ce haut lieu de la culture espérantiste que Michel Dechy a présenté à six stagiaires sa méthode d'apprentissage de la langue à travers l'étude de la bande dessinée « Tinĉjo en Tibeto ». Et c'est avec un plaisir non dissimulé que tous les élèves se sont pris au jeu, y compris notre académicien, Brian, qui a excellé dans le rôle du Capitaine Haddock !

Michel, grâce à sa connaissance approfondie d'Hergé et de son monde, nous a permis d'aller de surprise en surprise et c'est toute l'histoire d'Hergé que nous avons découverte à travers la lecture, en espéranto bien sûr, de cette célèbre bande dessinée. Pour la petite histoire, Michel Dechy avait réussi à la faire imprimer juste à temps pour le congrès de 2005 à Boulogne sur mer, 100ème anniversaire du premier congrès international qui y avait eu lieu en 1905.

C'était la première fois que je venais à Bouresse (www.kvinpetalo.org) Je m'y suis sentie aussitôt chez moi grâce à l'accueil chaleureux de Claude et de Brian. Et l'immersion dans le monde de l'espéranto a été totale grâce à l'ambiance communicative de ce centre culturel où l'on ne parle qu'espéranto et où la richesse

de la bibliothèque prouve, s'il en était encore besoin, que l'espéranto est bien une langue à part entière, récente certes, mais dont la littérature déjà très riche est accessible au monde entier !

En résumé un excellent stage !

Françoise Le Strat

Programo en Kvinpetalo

25^a de Februaro ĝis 1^a de Marto : lingvo-kursoj por komencantoj, komencintoj, progresantoj ; gvidas Ansofi Markov

15^a-20^a de Aprilo : lingvo-kursoj je unua kaj duagrada niveloj

21^a de Aprilo : ĝenerala asembleo

22-26^a de Aprilo : kurso pri altnivela tradukado kaj preparado al atesto pri supera lernado ; gvidas Brian Moon

29^a de Aprilo-4a de Majo : malkovro de la regiono

Somere : tradicia muzika staĝo kaj pluraj diversnivelaĵoj kursoj

Retpaĝoj : <http://kvinpetalo.org>

Kvinpetalo, 4 rue du Bureau FR-86410 BOURESSE, Francio

Telefono : 33 (0) 549 034 314. Rete : informoj@kvinpetalo.org

Baugé

La franca Esperanto-kastelo Gresillon invitias

Staĝo PRINTEMPaS kun intensivaj kursoj, internaciaj KER-ekzamenoj, seminario pri inturkultura komunikado.

20^a de Aprilo ĝis 1^a de Majo 2013 => gresillon.org/printempo

Laŭtema SOMERA programo:

Turisma semajno kun tuttagaj ekskursoj + Art-amatora semajno + Alternativa MOJOSejo

Festa semajno por infanoj kaj familioj + Teatra aktora Semajno

6^a de Julio ĝis 17^a de Aŭgusto 2013 => gresillon.org/somero

Kontakto: MCE Gresillon, 49150 St. Martin d'Arcé, France, +33-2.41.89.10.34, kastelo@gresillon.org, www.gresillon.org

Dans le cadre du partenariat éducatif PROJET GRUNDTVIG IDEO

Rencontre au Louverain, canton de Neuchâtel, Suisse, du 19 au 21 octobre 2012

Vendredi, soirée de rencontre au cours de laquelle nous avons fait connaissance avec les autres membres du projet. Chacun présentait une personne du groupe avec laquelle il venait de partager durant quelques minutes sur son travail, sa famille, ses loisirs... Présenter quelqu'un d'autre semble à la fois plus facile pour s'adresser au groupe et plus rapide mais exige, quand on est en binôme, de poser des questions précises et sur des sujets variés. Martine a fait la connaissance d'un espérantiste catalan. Elle a parlé de lui au groupe et il a fait de même à son sujet. L'échange a été plus chaleureux qu'une simple présentation en groupe.

Cet exercice permet d'emblée de connaître les intérêts de chacun et ouvre la voie à la communication lors des repas.

Samedi matin, conférence très intéressante par un membre de l'office des migrants de Neuchâtel sur la politique d'intégration des immigrants dans le canton. Le but de cette commission est de promouvoir de bonnes relations entre tous les habitants du canton (migrants, étrangers et autochtones), ce qui se décline en devoirs et droits pour tous. Le droit de vote pour les étrangers (même avec des papiers provisoires) pour les élections locales, puis après quelques

années pour les élections cantonales avec éligibilité, est un élément important. De nombreuses activités sont proposées à tous les habitants du canton pour faciliter l'accueil des populations migrantes et la rencontre entre migrants et habitants dont festivals, bals... Et aussi articles dans la presse locale et à la radio pour présenter l'arrivant, cours de langue, programme pour les enfants à partir de 2 ans et pour leur maman... A noter qu'en Suisse, pour éviter les ghettos, les migrants sont répartis dans les cantons pour respecter une proportion de 7,2% !

Cette ambitieuse politique d'intégration des populations migrantes dans ce canton semble obtenir des succès. Le canton de Neuchâtel a reçu à la fois un prix de la fédération suisse et un prix de la communauté européenne pour cette politique d'intégration.

Un débat a suivi au cours duquel les participants suisses, allemands, catalans et français ont dit comment cela se passait dans leur pays et ont posé des questions. Nos amis catalans nous ont parlé de tours humaines qui permettent aux vieux comme aux jeunes, aux immigrants comme aux autochtones, aux gros comme aux maigres, aux petits comme aux grands de construire ensemble une tour, ce qui peut être considéré comme une aide à

l'intégration. Les exemples de Neuchâtel et de Barcelone nous apportent des éléments pour lutter contre les préjugés, les stéréotypes et les clichés.

Dimanche matin, groupe de travail où nous avons réfléchi sur les stéréotypes et les clichés et sur les actions pour les éviter, par exemple mélanger les hommes, les groupes, participer à une activité dans laquelle chacun peut participer à la mesure de ses possibilités et apporter quelque chose aux autres. Quand on connaît quelqu'un les clichés disparaissent.

Présentation d'un jeu de dés qui comporte sur chaque face un élément spécial qui peut être un handicap, en voilà un jeu de rôle très intéressant.

Hélas, la pause a interrompu cette réflexion et la présentation de la vie de Frédéric II qui a suivi et qui devait illustrer le thème de la différence a semblé beaucoup trop longue et sans lien évident avec notre travail. Nous aurions aimé prolonger la réflexion du matin.

Mais finalement le temps a passé trop vite. Ce week-end de travail a finalement été aussi un week-end très agréable de rencontres.

(d'après les comptes-rendus de Marie-Sylvie Julian et Martine Freydier)

Site : www.noos.ch/ideo et particulièrement les pages :

<http://www.noos.ch/ideo/evento.php?L=fr&E=6>

Asocia subteno

UEA - Utila Estas Aliĝo

Ĉu vi deziras iĝi membro de la plej granda Esperanto-asocio en la mondo, kun ĉirkaŭ 6 000 Individuaj Membroj en 112 landoj?

Ĉu vi deziras partopreni rabat-preze en la plej granda Esperanto-renkontiĝo, la Universala Kongreso de Esperanto?

Ĉu vi deziras rabatojn je 10% ĉe la plej granda Esperanto-Libroservo en la mondo ?

Ĉu vi deziras rajti elekti la gvidorganojn de UEA (respektive TEJO, se malpli ol 30-jara) ?

Ĉu vi deziras ricevi la Jarlibron, kiu enhavas liston de la kontaktadreso de la Delegita Reto, la plej amasa internacia kunlabora sistemo de la Esperanto-movado kaj multajn valorajn informojn pri la monda E-movado ? Kaj la revuon "Esperanto", legatan en 120 landoj ? La revuon de TEJO "Kontakto" ? Retan version de la revuo "Esperanto"?

Se vi jesis al unu aŭ pluraj el tiuj demandoj, vi estas kore bonvena aliĝi al Universala Esperanto-Asocio !

Aliĝi al UEA / TEJO tre facilas. Tra *Espéranto-France*, per via aliĝilo al nia asocio. Aŭ rekte tion faru, rete. Ĉiujn informoj pri membreco al UEA vi trovos en la paĝo www.uea.org/alighoj/index.html

Kelkaj precizigoj pri la diversaj ekzistantaj membro-kategorioj

* Membro kun Gvidlibro (MG) ricevas la gvidlibran parton de la Jarlibro (sen la adresoj de Delegitoj) - plus, ekde 2013, retan version de la revuo "Esperanto" sed ne rajtas voĉdoni en la asocio.

* Membro kun Jarlibro (MJ) ricevas la Jarlibron.

* Membro-Abonanto (MA) ricevas, krom la Jarlibro, la ĉiu-monatan revuon "Esperanto".

Membroj malpli ol 30-jaraĝaj, MJ-T, MA-T, iĝas krome membroj de TEJO (Tutmonda Esperanto Junulara Organizaĵo) kaj ricevas la revuon de

TEJO, Kontakto, kiu enhavas movadan parton "TEJO-Tutmonde".

Eblas iĝi Dumviva membro, je 25-oblo de la jara kotizo.

Krom tio, UEA ofertas kelkajn senpagajn servojn al ĉiuj esperantistoj :

- granda Vizaĝlibra (Fejsbuka) komunumo (3 000 anoj) ;

- Gazetarajn Komunikojn, ĉiusemajne ;

- reta novaĵbulteno (de TEJO), TEJO-Aktuale : www.tejo.org/tejo-aktuale

Se vi deziras ekscii pli pri la historio de UEA, legindas la sufiĉe freŝa libro de Ulrich Lins, "UEA - Utila estas aliĝo", kiu donis titolon al ĉi tiu reklam-artikolo.

Junularo

La nova teamo de JEFO

Prezidanto : Alexandre Raymond

Vicprezidanto : Sébastien Denux

Kasisto : Quentin Weber-Seban

Sekretario : David Hauser

Reprezentanto de JEFO ĉe TEJO : Laetitia Bert

Reprezentanto de JEFO ĉe UFE : Quentin Weber-Seban

Partoprenu !

Konkurso de infan-desegnaĵoj

Ni invitas ĉiujn instruistojn, kiuj deziras partoprenigi siajn gelernantojn al tiu konkurso. Ankaŭ la gepatroj povas partoprenigi siajn infanojn.

Konkursaj reguloj

Jara temo: Strange ???.....fremduloj.....strangeco

Formato : minimume 40x30 cm

Kategorioj A : ĝis 7 jara

B : pli ol 7 ĝis 10 jara

C : pli ol 10 ĝis 14 jara

Limdato ĝis la 1a de Marto 2012

Dorse de la desegnaĵo notu, esperantlingve, nomon, aĝon de la infano, adreson de la lernejo aŭ de la E-klubo kaj koncizan priskribon de la desegnaĵo.

Premioj : po 3 en ĉiu kategorio.

Bonvolu sendi desegnaĵojn al :

Centre Culturel St Nazaire Esperanto

38, rue de la Croix Fraîche

FR-44600 SAINT NAZAIRE

FRANCE

Mojoseco kaj muziko: Muzaiko

Muzaiko estas interreta radio-kanalo, kiu elsendas varian Esperantan muzikon kaj temajn programojn tutdiurne. Ĝi estas taŭga ne nur por fluparolantoj de Esperanto, sed ankaŭ por komencantoj, por alkitimiĝi al la lingvo kaj por konatiĝi kun la diversa Esperanta muzikkulturo. Por la tutvolontule, internacie konkreta retradio Muzaiko ĉi-jaro temis pri la stabiliĝo de la kunlaborstrukturo kaj aŭskultantaro. Tio ebligis ke Muzaiko partoprenu en aliaj kunlaboroj, kiel la rekreado de la Artista Datumbazo aŭ kontribuu al la nova, kreata biblioteko de lernu!. Malgraŭ la juneco de

Muzaiko, ĝi jam estis rekte aŭskultata (sen enkalkuli la podkaston version de Muzaiko) dum pli ol 60 000 horoj kaj de pli ol 50 landoj el ĉiuj kontinentoj. Dume, dank'al la sindonema laboro de esperantistoj, la muziko ludata en Muzaiko plidiversiĝis kaj pluraj esperantaj artistoj - antaŭe ne vaste konataj en la mondo de Esperanto - ricevis la merititan atenton. Aldone, novaj intervjuistoj aldoniĝis al la regulaj kontribuantoj de Muzaiko, tiel helpante Muzaikon vere meriti sian nomon, kiu estas kunmetaĵo de mozaiko kaj muziko.

Ĉi jare la grandega laboro malantaŭ

Muzaiko ricevis ankaŭ monan subtenon de organizoj kiel edukado.net aŭ unuopuloj kiel ekzemple Leopold Patek. Moralan subtenon Muzaiko ricevis de multaj homoj kaj aparte menciindas ke la komitato de UEA rekonis la kulturalan agadon de Muzaiko kaj instigis subtenon kaj kunlaboron.

Kaj jes, la komunuma retradio Muzaiko ĝojas pro ĉiaspeca subteno kaj kunlaboro, do se vi havas la tempon kaj la emon aŭ simple demandon, skribu al info@muzaiko.info, aŭ manke de tio: aŭskultu Muzaikon ĉe www.muzaiko.info.

INFO : VERONIKA

Fringoj kantu denove !

La Festa Renkonto Internacia de GeknabOJ = FRINGOJ jam okazis 4-foje en kastelo Greziljono kaj denove okazos FRINGOJ en majo 2013. La asocio Bondy-Esperanto faras sian eblon por organizi la akcepton kaj gastigadon de la grupoj en la pariza regiono. La urbo Bondy disponigas buson kun ŝoforo por veturi al/de Greziljono. Ĉiufoje la gejunuloj kaj iliaj E-instruistoj kunvivas dum semajno en internacia etoso kaj preparas spektaklon. Mirinda sperto por la infanoj! La granda problemo por la gepatroj kaj por la instruistoj/volontuloj estas la mon-manko. Eĉ 10 aŭ 15 € helpas al konkretigo de tiu unika kultura aranĝo por infanoj.

Se vi decidis kontribui al tiu projekto, koran dankon nome de la junaj partoprenantoj.

Vi povos sendi ĉekon por «Association Bondy-Espéranto» al Elisabeth Barbay, 25 allée Gabriel-Fauré, 93140 BONDY. Por informiĝo: 01 48 47 23 87 aŭ 06 82 86 98 56. eliz.babay@wanadoo.fr

Manŭel : Ĉu plu ekzistas amo?

Présenté pour la première fois en 2011 avec son premier album 'Duonvoĉe ... tutkore' (vkkd104), Manuel, artiste pour le moins atypique, nous propose un deuxième album.

Outre de nombreuses reprises d'artistes intemporels, comme les Beatles traduits en espéranto, Manuel s'attaque maintenant à l'écriture de ses propres morceaux et nous offre déjà trois titres, s'ouvrant vers des thèmes romantiques, évoquant amour et paix, mais parfois plus graves aussi.

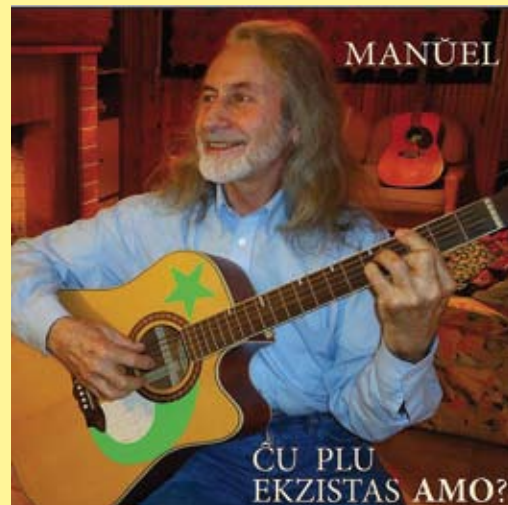
Son principal objectif reste la diffusion de la Langue Internationale comme moyen simple de communiquer avec le monde entier, la musique et l'espéranto constituant un tandem dont l'efficacité n'est plus à démontrer. Pour ceux qui aiment la chanson pop romantique.

Pour en savoir plus, écouter un extrait ou commander en ligne :

<http://www.vinilkosmo.com/?disc=vkkd112&lng=f>

Compil CD1D n°6

La plate-forme de diffusion et de distribution alternative de musique, CD1D,

propose sa sixième grande compilation constituée de quatre compilations indépendantes et incluant plusieurs morceaux du catalogue de Vinilkosmo !

Trois titres en espéranto dont un de l'album Originoj de Zhou-Mack Mafuila et deux de la HHK2 sont présents sur le volume Reggae/Dub/Hip hop/Rap.

A écouter sans modération en cliquant sur «écouter» ou en téléchargeant à : <http://cd1d.com/fr/album/cd1d-compil-6>

Info : Floréal Martorell et Mark Eaton <http://www.vinilkosmo.com/?scb=&lng=f>

Generkapablo

Adolf Krause, tre populara komercisto, vivis en Berlino en la 18a jarcento. Li edziĝis al diversaj virinoj de kiuj li ricevis 42 gefilojn.

Atentinda nombro se konsideri ke Krause edziĝis por la unua fojo kiam li aĝis 25 jarojn.

Laŭ konservitaj dokumentoj, lia unua edzino naskis al li 6 gefilojn kaj, je ŝia forpaso, Krause tuj serĉis novan partnerinon, kiu dekfoje patrigis lin. Longe vivis ja ĉi fama komercisto, kiu havis sian lastan filon apenaŭ kelkajn monatojn antaŭ sia morto, kiam li aĝis 85 jarojn.

En septembro de 2010, skipo de sciencistoj de la Berlina Universitato, interesataj pri la eksterordinara figuro de Krause, decidis entrepreni diversajn studojn kaj esplorojn rilate al lia mirinda generkapablo.

Tiel, post la aplikado de plej modernaj teknikoj, oni alvenis al la konkludo, ke Adolf Krause suferis azoospermion, kio, alivorte dirite, signifas ke li estis denaske sterila.

El novelaro Ne ekzistas verdaj steloj, de Liven Dek, eldonita en 2012 ĉe eldonejo Mondial

Une extraordinaire capacité procréative

Adolf Krause, commerçant très connu, vivait à Berlin au 18e siècle. Il eut plusieurs épouses qui lui donnèrent 42 enfants. Un nombre remarquable, si l'on considère que Krause s'était marié pour la première fois à l'âge de 25 ans.

Selon les documents conservés, sa première femme lui donna 6 enfants et à son décès Krause se chercha immédiatement une nouvelle partenaire, qui le rendit père 10 fois. Ce célèbre commerçant vécut fort longtemps et il eut son dernier fils à peine quelques mois avant sa mort, à l'âge de 85 ans.

En septembre 2010, une équipe de scientifiques de l'Université de Berlin intéressés par ce personnage extraordinaire, décida d'entreprendre diverses études et recherches sur son étonnante capacité procréative. C'est ainsi qu'après avoir appliqué les techniques les plus modernes, on en vint à la conclusion qu'Adolf Krause souffrait d'azoospermie, ce qui en d'autres termes signifie qu'il était stérile de naissance.

Extrait du recueil de nouvelles Ne ekzistas verdaj steloj, (Il n'existe pas d'étoiles vertes) de Liven Dek, aux éditions Mondial

Moderna eldonejo : Mondial

La eldonejo Mondial havas sian sidejon en Nov-Jorko (Usono). Ĝia Esperanto-fako (www.librejo.com) eldonas ĉiujare inter kvar kaj ok titoloj. Ni eldonas originalajn kaj tradukitajn verkojn, t.e. prozon, poezion kaj fakan literaturon. Inter niaj aŭtoroj kaj tradukistoj estas Baldur Ragnarsson (de kiu aperis jam 7 libroj ĉe ni kaj oka estas survoje), Donald Broadribb (kun tri tradukoj), Jorge Camacho, Liven Dek, Eugène de Zilah, k.a.

Krome aperas ĉe Mondial ĉiujare tri libroformaj eldonoj de Beletra Almanako (www.beletraalmanako.com), literatura periodaĵo kun 140 ĝis 176 paĝoj.

Dank' al nia kunlaboro kun ekstermovadaj libro-produktaj kaj -distribuaj firmaoj, ni presigas ĉiujn niajn titolojn en diversaj mondopartoj samtempe, t.e. en Britio, Usono kaj Aŭstralio kaj ekde

2013 ankaŭ en Germanio kaj Brazilo. Tiel ke, post mendo de titolo en nacia reta librovendejo (aŭ en via loka librovendejo), ĝi povas esti liverata de la presloko plej proksima al la mendinto. Krome, ĉiuj libroj de Mondial aĉetebblas ĉe UEA kaj multaj movadaj libroservoj kaj en la retejo de Mondial mem.

Ekde 2012, la Esperanto-fako de Mondial krome komencis plilarĝigi siajn ofertojn de elektronikaj libroj (www.bitlibroj.com), i.a. per disponigo de pli da titoloj en la populara ePub-formato kaj kunlaborante kun pli da retaj bitlibraj vendejoj ofertantaj lilin.

Ulrich Becker (eldonisto)

La libro « Ne ekzistas verdaj steloj »

Mondial prezentas en ĉi tiu volumo 60 mikronovelojn kaj unu suplementan

novelon de la Esperanta aŭtoro Liven Dek (Miguel Gutiérrez Adúriz).

« Mallongecon ĉiam oportune valorigis la poetoj. Epokoj, kiam eposo regnis, postlasis ankaŭ epigramojn... Venis prozpoemoj, fine naskiĝis mikronoveloj. Liven Dek citas, omaĝas, parodias iujn majstrojn de la ĝenro... Sed la mikronoveloj kiujn vi trovos en la sekvaj paĝoj ne estas stilekzerco en la sulko de tradicio... » (Giulio Cappa en la antaŭparolo).

Al la plej konataj verkoj de Liven Dek apartenas noveloj en « Ekstremoj » kaj poemoj en « Ibere libere ». Liven Dek eldonas i.a. la scienc-fikcian serion « Sferoj » kaj kontribuis al ĝi, same kiel al pluraj aliaj literaturaj revuoj. Li krome verkis Esperanto-kurson kaj vortarojn kaj tradukis el la hispana. Liven Dek apartenas al la « Ibera Skolo », kiu festis ĉi jare sian 20an datrevenon.

Vojaĝrevo realiĝas...

Kiel infano, mi ĉiam revis viziti aliajn kontinentojn, vidi kiel homoj vivas en malsimilaj cirkonstancoj kaj lerni de ili, kompreni kiel ili solvas siajn ĉiutagajn problemojn. En ĉi tiu artikolo mi rakontos al vi, kiel tiu revo mia realiĝis kaj kiel ĝi estis.

Pri mi, oni ofte diras, ke mi ĉiam havas neatingeblajn revojn... kiujn mi pere de fervora laboro

realigas. Mi tion tamen ne kredis, kiam estante 17-jarulino mi kolektis mian poŝmonon kaj tre ĝojis, kiam mi sukcesis trovi tiom malmultekostan dorsosakon, kiun mi sukcesis aĉeti per ĝi. Ĉar jesja, dorsosako estas tre grava, kiam oni volas vojaĝi. Pri kio mi ne pensis, estis tio, ke eble necesos ankaŭ iom da mono por... vojaĝi. Kiam mi estis 24, mi komprenis, ke mi devos monon ŝpari, se mi volas libere vojaĝi kaj ne nur tien, kien la sorto gvidas min. Tiam mi jam havis plurajn amikojn ĉirkaŭ la mondo, al kiuj

mi promesis viziton kaj jes, ekzakte tiam mi eklernis Esperanton. Do, je tiu aĝo mi decidis ekdoktoriĝi ne en mia lando, sed en Britio, pro pluraj kialoj - unu el ili estis, ke tiel mi povos ŝpari sufiĉe da mono, por povi viziti miajn amikojn.

Pretigiĝado

Do, estis evidente, ke tuj, kiam mi finos mian doktoriĝon, mi ekveturos. Estis certe, ke mi volos partopreni la UKn kaj la IJKn en Vjetnamio, do mi komencos viziti miajn amikojn, kiuj loĝas proksime aŭ survoje al Hanojo. Do, mia plano estis vojaĝi al Moskvo, Krasnojarsko, Irkutsko, Pekino, la urbo Ĉengdu kaj finfine Hanojo. Post Hanojo, mi volis libere vojaĝadi, sen planoj.

Jam antaŭ la komenco mi devis fari malfacilan decidon. Evidentiĝis, ke mi ne povos kaj viziti kelkajn el miaj amikoj kaj partopreni UKn. Amikoj venkis, do tial finfine la celo estis veturi al la IJK. Post decido pri la planoj, mi devis pretigi mian pakaĵon. La plej grava estis por mi havi etan pakaĵon, por ke mi povu eĉ "dormi kun ĝi" en la sama lito, okaze de neceso kaj do tial mi decidis

ne utiligi mian aĉetitan dorsosakon, sed iun alian, tute malgrandan (30-40 litroj). Tio montriĝis tre bona decido ĝis Pekino, mi estis tre fleksebla, piedirema, tute ne laciĝis min la granda pakaĵo, ĉar ĝi ne ekzistis. Se vi interesiĝas pri kiel tion fari, skribu al mi, mi volonte rakontos al vi kiel ŝpari spacon !

Kaj nun mi certas ke vi jam tre interesiĝas pri tio, kia estis la vojaĝo. :) Do, unue, temis pri 36-hora trajnumado al Moskvo. La trajno estis plenplena, mia bileto estis la plej lasta vendita. Mi estis en kupeo kun ĉarma patrino kaj infaneto el Serbio. Mi tiam ekkonsciis, ke mi ne havas sufiĉe da manĝaĵo por la 36 horoj kaj mi havis tre malmulte da ukraina mono kun mi. Sed, okazis, ke ili havis tro kaj ili tre ŝatis la sekigitajn fruktojn, kiujn mi kunhavis - mojosa etoso, inteligenta infano, ĉarmega patrino - la vojaĝo bone komenciĝis !

Rusio

En Moskvo atendis gastiganto de Couchsurfing. Li parolis la francan meznivele,

do estis tre malfacile, ĉar mia rusa estis - eĉ laŭ la plej afablaj ĵuriistoj - baza. Tamen, mi povis vidi, kiel li vivas, kion li faras, kiel li agas en malsimilaj situacioj. Poste venis la 61-hora trajnumado al la urbo Krasnojarsk... Trajnumi dum tiom longa tempo ? Sen ŝanĝo, sen longa halto, en vagono kun 50 aliaj? Mi pensis, ke estos tre malfacile, ĉefe, ĉar mi aĉetis la plej malmultekostan bileton eblan, sed la trajno estis tute taŭga por tia vojaĝado. Estis loko sub la lito por la pakaĵoj, tiel, ke neniu povintus ilin ŝteli - krom ŝteli ankaŭ min kun la pakaĵoj - do mi tre bone kaj dolĉe dormis kaj dum la tago multe sociumis kun la rusoj, lernis novan kartludon kaj kompreneble vortojn, gramatikon, kulturon. Post la 61-hora veturado mi adiaŭtis kun tre malĝoja koro la vagonon - tamen en silento, ĉar en la trajno ĉio funkcias laŭ la horzono de Mos-

kvo, do estis la 3-a matene por ili, sed por miaj gastigantoj estis la 7-a. Mi tre ĝojis revidi la ĉarman familion Jeremejev en Krasnojarsk, kiujn mi lastfoje renkontis en Parizo. Post la ĝoja revido ni tuj iris matenmanĝi kaj post interesa babilado kun Sergej Bronov, profesoro de Siberia Federacia Universitato, ek al la universitato !

Mi havis la eblecon viziti la Sciencan Fakultaton de la Universitato kaj por tion bone fari, mi havis du tre ĉarmajn gvidantojn/tradukantojn. Kio iom malhelpis mian koncentriĝon estis la filmistoj, ĉar poste ili kreis novaĵon pri mi. Estis la tago de mia doktoriĝtransdona ceremonio, do mi kredas ke mi taŭge festis ĝin. Posttagmeze la programo daŭris en esperanta etoso kaj por mi ankaŭ la vespero, kiam mi finfine havis tempon prizorgi miajn retmesaĝojn kaj la urĝajn petojn - ĉefe rilate al TEJO-KER.

Post tio mi dolĉe dormis, sed ne tro longe, ĉar sekvontage ni veturis - kun la familio kaj Aleksander Otjakov - al la belega proksima montaro, kie ni restis dum kelkaj tagoj kaj tiel krom

ekskursi ni ankaŭ havis eblecon por fari radioamatoran kontakton kun Gennadij Jaskov. Reveninte al Krasnojarsk nur restis tempo por adiaŭi kaj ek al la nova celo, la lago Bajkal - kie estis renkontiĝo kun esperantistoj - kaj poste la celo estis Ĉinio - sed nur post kelktaga trajnumado kaj busumado.

Ĉinio

Ekde Ĉinio, la veturado estis malpli facila, ĉefe pro la manko de tempo, la multaj farenadaĵoj kaj la malfacilaĵoj rilate al la antaŭmendo de la biletoj. Tiel okazis, ke por la 31-hora trajnumado de la landlimo al Pekino eblis aĉeti nur sidlokojn. Nu, mi lernis ke mi povas elteni multon kaj mi lernis multegon interesan pri la ĉinaj agmanieroj, mi vidis la homojn sociumi, interagi kaj pro tio mi ege ĝojas ke mi havis tian sperton, sed estontece mi certe pli bone zorgos pri miaj vojaĝkondiĉoj. Tamen, por mi gravis elteni kaj ne halti, ĉar en Pekino mi volis havi tempon por viziti la... Ĉinan Radion Internacian! Dank' al mia eltenemo kaj la afableco de Selena kaj Aleks Kadar, mi realigis alian revon mian - estante en la studio mi simple ne volis kredi ke mi vivas la veron kaj ne nur sonĝas. Selena estis tre afabla kaj ni kune gvidis la elsendon, aldone ŝi estis tre malfermita por kunlaboro kun Muzaiko. Dume mi aŭdis Aleks raportoj pri la UK kaj mi decidis, se eĉ por nur unu tago, ke mi devos partopreni ĝin! Do, komenciĝis frenezaj tagoj de organizado kaj pro la peto de la filino de mia kunlaborinto kaj pro mia emo partopreni UKn mi decidis... flugi.

La flugoj estis tute malinteresaj kompare al la trajnumadoj, ĉiuj restis en sia soleco. Tamen indis flugi por vidi kaj renkonti mian ŝatatan kunlaborinton kaj ties karan familion! En Chengdu, ni vizitis la pandojn kaj la urbon kaj mi tre ĝojis babili kun li pri liaj sperto, emo, vivceloj. Kaj poste ek al Vjetnamio !

Vjetnamio

Mi nun ne rakontos pri la Esperantaj eventoj, vi certe aŭdis pri ili multon, do mi rakontu al vi nur pri iu etaĵo. Estis tre

strange, ke la busoj (tre komfortaj, eblas tre facile dormi en ili) konstante hupis. Mi ne povis kompreni, kial la vjetnamoj ŝoforas tiom freneze...

Kamboĝo

En Kamboĝo mi renkontis tre ĉarmajn esperantistojn, kiuj multe helpis min ekkoni la vivmanieron de la lando. Mi tre ŝatis kunmanĝi kun ili la saman manĝaĵon. Aldone, tie mi renkontis ankaŭ ĉinan esperantiston, sinjoron Edzo Xiao, kiu multe helpis min kaj rakontis pri sia tre interesa sperto. Li estas internacia komercisto, kaj Esperanto donis al li multe da avantaĝoj. Kial? Ĉar lia tasko estas starigi novajn vendejojn en novaj landoj. Ĉu tio estas malsimpla? Kompreneble, ĉar de kie vi povas koni la leĝojn de la lando, trovi homojn, kiuj fidinde helpos vin? Nu, okaze ke vi parolas Esperanton, ne plu estas problemo starigi novajn vendejojn alikontinente aŭ alilande, vi povas trovi fidindajn homojn, kiuj fidus vin facile, ĉie en la mondo... jen bona ekzemplo de praktika utiligado de Esperanto (Se vi havas pliajn demandojn, aŭskultu la intervjuon kun li en Muzaiko aŭ skribu al la redaktoro/aŭtoro.)

Ankaŭ en Kamboĝo okazis, ke mi

ricevis malmultekostan masaĝon, ĉar evidentiĝis, ke la hazarde elektita masaĝistino scipovas Esperanton, same kiel mi vizitis kurson de Esperanto - je la 6-a matene!

Kaj okazis ankaŭ en tiu lando, ke mi ekmotorciklumis. Tion mi ne timis fari, ĉar mia eksstudento, kiun mi renkontis dum la IJK, klarigis al mi, ke ŝi sentas sin pli sekure motorcikle ol piede. Kaj tuj mi komprenis, ke mi faris malĝustajn konkludojn pro la manko de miaj konoj, nekompreno de la kialoj de la agoj...la ŝoforado tute ne estas freza! Sed, la situacio estas tia, ke ĉar la ĉefa veturilo estis la motorcikloj, kiam venas malkutimaj veturiloj, kiel aŭtoj, kamionoj aŭ busoj, ili devas hupeti, por atentigi la ŝoforojn pri la "strangaĵo" kaj sekve la malsimila risko. Tia indikado multe plikomfortigis la ŝoforadon, ĉar facilis scii, kiam oni devas "atenti". Kompreneble, ankaŭ gravas la grandeco de la veturilo, kaj tial aŭtoj hupetis, kamionetoj hupis kaj busoj hupegis. Jen, la solvo de la enigmo! Tial hupegis la busoj preskaŭ konstante, por indiki al la motorcikloŝoforoj atenti.

Tajlando

Kun malfacila koro mi forlasis

Kamboĝon, sed en Tajlando atendis min mia proksima kunlaboranto, kun kiu ni komencis doktoriĝi samtempe. Li vivas for de Bankoko, do kiam mi alvenis al la ĉefurbo, estis pli facile por mi trovi loĝlokon ol provi trovi la eblecon pluveturi. Ĉefe, ĉar anstataŭ fruposttagmeza alveno ni alvenis nur malfruvespere. Ke mi ne havis tranoktejon estis problemo ĉe la landlimo - kie mi rapide kopiis la adreson de mia babiladpartnero - sed alvenante mi tre ĝojis ke mi ne devos barakti kun la transportemuloj, sed simple povas promeni kaj trovi al mi plej plaĉan lokon. Tion helpis, ke mi demandis al du tre simpatiaj virinoj, kie ili tranoktas, kaj ili tuj konsilis al mi sian tranoktejon, kiu estis bonega elekto: kvietaj, malmultekostaj kaj pura. Sekvinttage, la revido kun mia amiko estis belega kaj mirinda, ni multe amuziĝis, kaj li trankvile respondis al miaj tiklaj demandoj, tiel mi lernis multon pri Tajlando. Restis nur la forveturo kaj la alveno en mian ĉambron, kie mi longe revis, ke iam... mi vizitos tiujn landojn! La miraklo okazis, kaj nun, estante en la sama ĉambro, mi jam havas miajn novajn revojn - espereble mi refoje havos la eblecon raporti pri ili, kiam ili realiĝos!

Veronika